

Vikingemagt og Kirker

Planlæg din rute

Ruten er **ca. 20 km.**

Vejledende tid **6-10 timer.**

Turen egner sig til familier, par, singler, vennegrupper eller folk, der interesserer sig for Vikingetiden og det Fynske landskab.

I kan køre eller cykle hele vejen rundt om Kerteminde Fjord. Ruten, der er på cirka 20 km, giver et godt overblik over, hvorfor området var så vigtigt i vikingetiden. I kan gå på opdagelse efter de spor, som vikingernes kultur har efterladt i landskabet og besøge landsbykirkerne fra den tidlige middelalder.

Om det er den sagnomspundne Ladbykonges skibsgrav i Ladby, handelspladsen ved Kølstrup, sejlspærringen ved Snekkeled eller slæbestedet ved Drigstrup, så er der masser at se på ruten.

Det er en smuk tur rundt om fjorden, og hvis man er i bil eller på cykel tager den en halv til en hel dag. I kan også bruge god tid på Vikingemuseet i Ladby, så det i bil bliver en hel dag. I kan tage egen frokost med eller spise i Kerteminde. Is kan købes i Kerteminde og ved turens slutning på Vikingemuseet i Ladby.

Rute introduktion

Tag turen rundt om Kerteminde Fjord og se sporene fra et af vikingetidens store magtcentre. Følg de usynlige spor i landskabet og se, hvor vikingerne var. Besøg Vikingeskibet ved Ladby.

Turen starter ved Kølstrup, som er en smuk lille landsby i bunden af Kertinge Nor. Herfra kan I overskue hele noret og fornemme, hvor vikingernes anlæg var placeret. Fra Kølstrup passerer I det smukke Ulriksholm Slot og fortsætter til Munkebo Bakke, hvorfra vikingerne signalerede til hele området, hvis fjender nærmede sig. Næste stop er Drigstrup, hvor man trak vikingeskibene over land for at skyde genvej til Odense Fjord. Herfra passerer I Snekkeled, hvor vikingerne havde anlagt en stor sejlspærring

for at holde fjendtlige skibe væk. Snart når I til Kerteminde. Her kan I gå en tur, spise frokost eller købe en is, inden I fortsætter til Vikingemuseet i Ladby, hvor Ladbykongen er begravet med sit store krigsskib. I Ladby kan I også opleve en rekonstruktion af det skib, som han blev begravet i og se udstillingerne om vikingerne i området.

Rutekort

- Rute
- Vej

- A Interessepunkt
- D Valgfrit punkt

Start adresse
Kølstrup Bygade 25C,
5300 Kerteminde

Vælg et interessepunkt

Kølstrup

En gammel vikingehandelsplads med godt udsyn

I bunden af Kertinge Nor ligger den idylliske landsby Kølstrup. I kan parkere bag kirken, som ligger på venstre side af vejen og gå en lille tur op til kirken. Foran jer ligger Kertinge Nor med sit smukke vandspejl som i dag kun brydes af lystfiskere, kajaker og småbåde. Hvis I havde stået her i vikingetiden, ville I angiveligt have set en masse vikingeskibe ligge for anker. I noret var man nemlig i sikkerhed pga. en sejlspærring i Kerteminde Fjord. Man kunne også handle, for rundt om noret lå adskillige mindre handelspladser som lyste op med deres telte og bål.

Hvis I kigger mod sydvest, kan I se den privatejede herregård Ulriksholm, som Christian 4. opførte til sin søn Ulrik, og kigger I mod nord, kan I se Munkebo Bakke, hvor der i vikingetiden boede en stormand. Lidt til højre for Munkebo Bakke ligger byen Drigstrup, og her fandtes i vikingetiden et slæbested, hvor man kunne slæbe skibe over land til Odense Fjord. Fra bakkerne omkring noret, herunder især Munkebo Bakke mod nord, kan man se så langt som til Samsø. Var der fjender i farvandet, kunne man derfor nå at forberede en "varm" velkomst til dem, når de nåede frem.

I kan sikkert også få øje på den store kran ved Lindøværftet. Lige til venstre for kranen ligger et område, som hedder Vigerø. Her har man angiveligt ofret til guderne, og i Trællerup, som ligger på den anden side af noret sydvest for Munkebo, lå muligvis en bebyggelse, hvor vikingernes trælle, deres slaver, boede.

Kølstrup var godt beskyttet af Ladbykongen, som boede i Ladby kun 4 km væk, og da landsbyen lå i bunden af noret, var det meget usandsynligt at fjendtlige skibe kunne nå helt ind for at plyndre. De skulle nemlig først

sejle forbi Ladby, hvorefter de skulle forcere pælespærringen i Kerteminde Fjord, forbi slæbestedet ved Drigstrup og stormanden på Munkebo Bakke, før de endelig kom til Kølstrup. Det har derfor været trygt og godt at bo her, og der er sket en masse som følge af handelspladserne omkring.

Kirken er bygget i den tidlige middelalder, der efterfulgte vikingetiden. Den ældste del af kirken er koret og skibet som er mere end 900

år gammelt. De er opført af rå kampesten, som I tydeligst kan se, hvis I går om på kirkens nordside.

Hvis I går ind i kirken, kan I på dens nordvæg og på østgavlens yderside se fire tilmurede

vinduer, som har runde buer. Det viser, at kirken oprindeligt var bygget i den romanske stil. I romansk tid for cirka 900 år siden byggede man nemlig små, højtsiddende, rundbuede vinduer, så kirkerummet var dunkelt. En gudstjeneste var på den tid en meget sanselig og intens oplevelse. I kirken har der været ret mørkt, og rummets vægge var dækkede af kalkmalerier i stærke farver.

Dengang var man ikke vant til at se på billeder, så malerierne som nok forestillede helvede med dets dæmoner og djævla og himmerige med dets engle, har virket meget stærkt på folk. Også inventaret havde farver, og fra røgelseskarrene kom der masser af duftende røg. Det hele blev bundet sammen af en præst, der messede på latin, som de færreste forstod.

Døbefonten er omtrent lige så gammel som kirken, det vil sige fra anden halvdel af 1100-tallet. Døbefonten er ret speciel, for den er nemlig kun lavet af en enkelt sten. Langt de fleste andre døbefonte er af to sten, én til fonten og én til foden. Derudover er den, som den eneste i landet, fuldstændig cylindrisk.

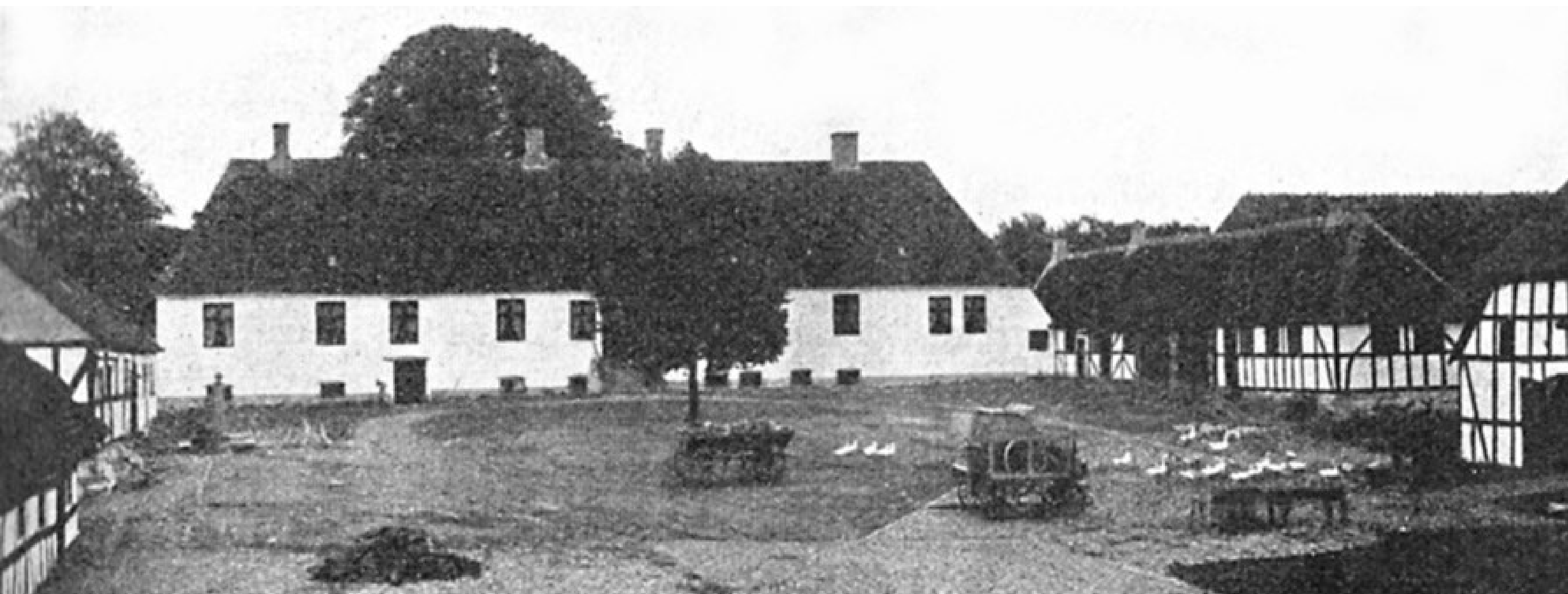
Krucifikset på korets nordvæg er fra omkring 1200, og det hører til blandt de ældre af slagsen. Det interessante ved dette krucifiks er Kristi fremtoning. Han er nemlig stadig den "sejrende" Kristus. Han hænger ikke og ser lidende og død ud, men kigger op med åbne øjne. Han har også en kongekrone i stedet for en tornekrone. I starten af middelalderen var det altid den sejrende Kristus, der blev fremstillet, da det gjorde det lettere at omvende vikingerne, der var vant til at tilbede de krigeriske Aser.

Fra Kølstrup fortsætter I ad vejen mod syd langs norets bredder. Efter kort tid kommer I til en smal vej på højre hånd. Den er flankeret af gamle træer, og den skal I ind ad. Det er nemlig vejen forbi det smukke Ulriksholm Slot. Efter cirka 7 km kommer I til Munkebo som er næste stop på turen.

Munkebo

Munkenes Havneby

Når I nærmer jer byen Munkebo, kan I se den store element-kran på Lindøværftet mod nordvest. Det er verdens største mobile kran, og den har en løftehøjde på næsten 100 meter. I dag fungerer kranen som et vartegn for Munkebo, der ligger på den smalle tange mellem Odense Fjord og Kertinge Nor. Her var i vikingetiden et fiskerleje og en ladeplads, og i middelalderen brugte munkene fra Sankt Knuds Kloster i Odense stedet som deres havn. Snart byggede man en kirke og omkring den opstod et lille landsbysamfund. Da Lindøværftet blev bygget voksede Munkebo betragteligt, for alle arbejderne skulle have et sted at bo med deres familier. På den måde udviklede Munkebo sig til en by med flere tusinde indbyggere, hvoraf langt de fleste arbejdede på værftet.

Når I kommer til Munkebo Kirke, som ligger til venstre for hovedvejen på en parallelvej, som hedder Fjordvej, kan I fornemme, hvordan her så ud før Lindøværftet kom til at præge byen. Her er nemlig mange gamle bindingsværkshuse, som står i kontrast til de nyere bebyggelser. Går I op til Kirken kan I se, at den ligesom kirken i Kølstrup er bygget i romansk stil, og så er den senere blevet udstyret med et gotisk kor, som er karakteriseret af et tilmuret gotisk vindue med en spidsbue modsat de romanske vinduer, som har en rundbue. Det kraftige tårn med våbenhus er opført lidt senere i midten af 1500-tallet.

I udkanten af Munkebo knejser den 58.4 meter høje Munkebo Bakke. Når I først er kommet op på toppen, har I det helt store overblik. Bakken er skabt under sidste istid, og så har folk i bronzealderen for cirka 3.000 år siden bygget en stor gravhøj, den såkaldte "Loddenhøj", på toppen.

I 1890 og 1993 byggede man et 6 m. højt tårn ovenpå denne høj. Tårnet er altid åbent, og herfra har man en formidabel udsigt. I klart vejr kan I faktisk se helt til Samsø i nord og til Storebæltbroens pyloner i sydøst. Fra bakken har man holdt øje med skibsfarten mellem Jylland, Fyn og Sjælland og derfor har Munkebo Bakke altid haft en stor

betydning for området. Den vide udsigt og den beskyttede beliggenhed inderst i fjorden, har været oplagt at udnytte. Derfor fandtes i vikingetiden en bebyggelse bestående af en række huse med en stor hal i midten, som målte hele 28 x 10,5 m. Husene er de klassiske vikingetidshuse med buede langvægge og ydre støttestolper. Hallen er så stor, at den bedst kan sammenlignes med de store bygninger, der kendes fra flere af vikingetidens magtcentre i Danmark.

På toppen af bakken fandt man i 2015 en mindre sølvskat med mønter, smykker og barrer fra begyndelsen af 900-årene. Beboerne på Munkebo Bakke må have kendt Ladbykongen og måske haft tætte relationer til ham og hans hof. I kan faktisk se Ladbyhøjen herfra, ligesom I også kan se Kølstrup mod syd og Kerteminde mod øst.

Det kan sagtens være folkene, som holdt til her, der stod bag sejlspærringen ved Snekkeled tværs over fjorden lidt vest for den lille ø Skålholm i Kerteminde Fjord. Hvis I kigger ned på fjorden og følger den mod Kerteminde, kan I se en lille dråbeformet ø.

Det er Skålnholm.

Sejlspærringen, der bestod af nedbankede stolper med hemmelige indgange imellem, som kun de lokale kendte beliggenheden af, gav god beskyttelse i noret og viser, sammen med de store bygninger og den rige begravelse i Ladby, at her var noget, som var værd at beskytte mod udefrakommende fjender.

Drigstrup

Forsvarsværk og Genvej

I dag ligger Drigstrup lidt inde i landet, men i Vikingetiden lå byen ud til en fjord mod nord. Området, hvor fjorden lå, hedder Thorup Strand og er senere blevet inddæmmet og tørlagt til landbrug. Derfor kan man i dag kun fornemme fjorden som en flad lavning i landskabet mod nord. Når I står i Drigstrup og kigger mod Kerteminde Fjord, kan I fornemme, hvor langt der har været mellem de to fjorde.

Her, mellem Drigstrup og Snekkeled, som ligger ned til Kerteminde Fjord mod sydvest, kunne en stor del af den sejlene trafik østfra skyde genvej til Odense Fjord ved at slæbe skibene over land. På den måde slap man for at sejle den lange vej nord om Hindsholm.

Fra Drigstrup har man kunnet se både venner og fjender i god tid før de ankom, og måske har man kunnet tjene lidt ved at hjælpe de rejsende med trækraft eller forplejning, når de skulle slæbe deres skibe over.

I fjorden ud for Snekkeled fandtes på det smalleste sted en sejlspærring. Det var et forsvarsværk, som bestod af mere end 1.000 pæle, som var banket ned i fjordbunden. De fungerede som en form for labyrint med hemmelige åbninger, som kun de lokale kendte til. Blev fjendtlige skibe først fanget af pælene, var de forholdsvis lette at nedkæmpe. De ældste dele af spærringen er fra vikingetiden, og de yngste dele er fra begyndelsen af 1200-tallet. Ved normal vandstand kan man ikke se pælene længere, men fjordbunden bærer tydelig præg af sejlspærringen.

Navnet "Drigsstrup" er en omskrivning af Drigstorp. "Drig" er angiveligt en omskrivning af "drag", som betyder "slæbe". Navnet "snekke", som indgår i Snekkeled, indikerer, at flådens skibe har lagt til her og søgt beskyttelse. Hvem ved, måske har Ladbykongens krigsskib, Ladbyskibet, lagt i læ bag sejlspærringen ved Snekkeled, når det ikke har været på togt?

Det er en god ide at slå et smut forbi den stemningsfulde Drigstrup Kirke, som er en fin lille middelalderkirke. Den er, ligesom Kølstrup kirke på den anden side af Noret, indviet til Skt. Nikolaj, som var helgen for de søfarende. Det er derfor en nærliggende tanke, at Drigstrup oprindeligt har været beboet af sømænd og fiskere. Når I er i kirken, skal I lægge mærke til Kirkens 800-år gamle døbefont som er dekoreret med rankeværk. Mellem rankerne kan anes en figur med oprakte arme.

Kerteminde

Røde tage ved facadens munding

Beliggende ud til Kerteminde Bugten, Storebælt og ved den strømfyldte fjordmunding, er Kerteminde med de karakteristiske røde tegltage og hvide sandstrande en vidunderlig lille perle. Den hyggelige renæssancehavn ligger lige ved siden af Langebro, der forbinder byen nord og syd for fjorden. Her kan I parkere, hvis I har lyst til at spise frokost, købe en is, eller gå en lille tur på fiskerihavnen eller i det idylliske, gamle fiskerkvarter omkring Fiskergade og Lillestranden, før I tager de sidste 3-4 km til turens sidste stop, Ladby.

Ladbykongens Krigsskib

Her kan I opleve Vikingemuseet i Ladby, hvor der er udstillinger om området i vikingetiden. Derudover kan I gå en tur ned til den store gravhøj, som Ladbykongen blev begravet i med sit skib. Man kan gå ind i den mørke høj og se aftrykket af skibet som er oplyst i midten. Det er meget spændende og dramatisk. I fjorden ved foden af højen ligger Ladbydragen, som er en tro kopi af Ladbyskibet, det krigsskib, som Ladbykongen blev begravet i.

Ladbyskibet og Ladbykongens grav hører under Vikingemuseet i Ladby. I skal derfor betale entré, hvis I vil se højen og aftrykket af det skib, som Ladbykongen blev begravet i, men så får I også mulighed for at se udstillingerne på museet, som netop handler om Ladbykongen og området i vikingetiden. Hvis I ankommer til museet uden for dets åbningstid, kan I gå uden om billetsalget og ned til den kæmpehøj ved fjorden, som Ladbykongen blev begravet i. I kan ikke komme ind i højen, når museet har lukket, men I kan stadig se rekonstruktionen af Ladbyskibet, den såkaldte Ladbydrage, som er et fuldt funktionsdygtigt over 20 meter langt vikingeskib.

Det blev bygget af frivillige i samarbejde med skibsbyggere fra Vikingemuseet i Roskilde. Ladbydragen ligger ved foden af gravhøjen og viser med sin størrelse og drabelige dragehoveder, hvor mægtig Ladbykongen var. Vikingerne var exceptionelle skibsbyggere, og det ser man tydeligt på Ladbydragen, som med sin flade bund kunne roes ind på helt lavt vand i forbindelse med overraskelsesangreb. Det er en stor oplevelse at se Ladbydragen, og fra toppen af gravhøjen kan man se Munkebo Bakke og forestille sig bebyggelsen og røgsignalerne, når der var fjender i farvandet.

Livet efter døden

Vikingerne fulgte gamle traditioner, hvor man troede på, at den status man havde, også skulle leves videre i livet efter døden. Man tog derfor de kæreste og mest værdifulde ejendele med sig i graven. Det betyder, at man ved at undersøge

vikingerne grave, kan få et indtryk af hele samfundets opbygning, fra de fattige og helt anonyme slavegrave i bunden, over bøndernes fattigt udstyrede grave til aristokratiets rigt udstyrede kammergrave med både guld, sølv, våben, heste, hunde, trælle osv. Helt i toppen af samfundspyramiden befandt kongerne sig.

På den store Jellingesten hører vi i 965, at Kong Harald samlede Danmark og gjorde det kristent. Landet må inden da have været opdelt i en række mindre riger regeret af såkaldte "småkonger" som f.eks.

Ladbykongen.

Da han døde i omkring år 925, trak man hans krigsskib på land og be gravede ham i det. Skibet var sejlklaart med anker og alt andet udstyr, og i den ene ende byggede man et trækammer. Heri lagde man Ladbykongen på dun, pelsværk og fine tekstiler af silke med indvævede guldtråde.

Med sig fik han 11 heste, den ene stadig med bidslet på, 4 hunde, sølvservice med drikkevarer og mad, smykker af guld og sølv, rideudstyr, våben og et spillebræt, således at hans fornemme livsstil kunne fortsættes i

dødsriget, som han standsmæssigt kom sejlede til i sit flotte krigsskib. Det hele blev dækket af en stor gravhøj, som man har kunnet se langvejs fra.

Kongens grav

Skibsgraven blev fundet og udgravet 1934–37. Det er Danmarks eneste skibsgrav og en af de allerrigeste grave fra vikingetiden. Skibet, som var et ca. 22 m langt krigsskib med udstyr til 32 roere og med et råsejl på ca. 60 kvadratmeter, er i dag kun bevaret ved et aftryk af skibets form og de mange jernnagler, der holdt skibets planker på plads.

Ladbykongen selv lå ikke i graven. Kort tid efter gravlæggelsen har nogle været nede i graven og fjerne både ham og dele af hans gravudstyr. F.eks. viser prydbeslag, at han var begravet med et sværd, men sværdet er borte. Der kan selvfølgelig være tale om, at gravrøvere, der ville have fat i de fine sager, har været på spil, men det er nok mest sandsynligt, at den gravlagte er blevet flyttet. Der er flere muligheder. Flytningen kan hænge sammen med overgangen til kristendommen, hvor den døde konge er gravet op igen og flyttet til en af kirkerne. Det kan også være, at Ladbykongen blev gravet op af den konge, der overtog magten i området efter ham, fordi han ikke kunne have et sådant storslået minde om en betydelig forgænger liggende i sit område.

Ladbykongens gravudstyr vidner om kontakter til Rusland, England og Frankerriget som i dag er Frankrig og Tyskland, men også andre områder i Skandinavien bl.a. Sverige. Skibet er et slankt krigsskib, der sagtens kan have været brugt på røver- og plyndringstogter i nogle af de områder, genstandene i graven

kommer fra, men de kan også være handlet på helt fredelig vis.

På markerne omkring højen med Ladby-skibet er der fundet flere grave fra vikingetiden. I alt 11 grave er undersøgt indtil nu, men der har sikkert været flere. Ingen af gravene var dog så rige, som skibsgraven.

Under udgravningen af Ladbykongens høj besluttede udgraverne at bevare skibsgraven for eftertiden. En betonehvælving blev rejst hen over aftrykket af skibet, og det hele blev pakket ind i en høj som den, der også oprindeligt havde dækket skibet.

Turen ender her!

Men der er meget mere at opleve.

Turen ender her. Men der er meget mere at opleve. Hvis I har lyst til at fortsætte udforskningen af Fyn, kan I prøve ruten Runesten & Vilde Fugle (rute 8).

Men I kan også se de mange andre ruter på Fyn og øerne, der byder på mange forskellige oplevelser. Der er gåture, cykelture, bilture, og tur med skinnecykel. Der er ruter for familier, venner, kærester og dem, der vil udforske på egen hånd. På næste side kan I se et kort med de andre ruter på Fyn og øerne, og hente dem ned I gerne vil prøve idag eller en anden gang.

Tak for nu!

Alle ruter

Se alle ruterne på Fyn nedenfor, besøg vores hjemmeside for flere detaljer!

www.fynskefodspor.dk